

Miesjärjestöjen keskusliiton lausunto sijaissynnytysjärjestelyistä

Miesjärjestöjen keskusliitto (MJKL) kiittää Oikeusministeriötä lausuntopyyntöstä liittyen ministeriössä laadittuun arviomuistioon, jossa selvitetään sijaissynnytysjärjestelyihin liittyviä oikeudellisia kysymyksiä ja sääntelyvaihtoehtoja.

MJKL asettaa annetut vaihtoehdot 1-3 paremmuusjärjestykseen 2 - 3 - 1. Kaikkiin vaihtoehtoihin - myös kieltolinjan jatkamiseen - liittyy vakavia riskejä. Kaikkiin kieltoihin liittyy vakavia rajanveto- ja syrjintäongelmia, mutta ongelmia liittyy myös kiellottomuuteen.

Nykylainsäädäntö estää monissa tapauksissa oikeuden vanhemmuuteen toteutumasta ja erityisesti syrjii miehiä kieltämällä aktiivisesti näiltä erään mahdollisuuden tulla biologiseksi isäksi. Nykylaki ehkä syrjii suhteellisesti voimakkaimmin miespareja, vaikka pääosa syrjityistä saattaakin silti olla heteropareja.

Kyseessä olisivat kuitenkin toivotut lapset sekä vanhemmuuteen hyvin voimakkaasti sitoutuneet perheet. Juuri tällaisten perheen lapsensaantimahdollisuuksien haittaaminen lainsäädännöllä on erityisen epätoivottavaa. Lisäksi ainakin joissain tutkimuksissa biologisella vanhemmuudella on todettu monia etuja lapselle, ja toisaalta osalle näistä pareista adoptiovanhemmuus ei ole vaihtoehto.

Tavallisiinkin synnytyksiin ja vanhemmuuksiin liittyy erittäin vakavia riskejä ja usein vanhemmuuteen painostamista, jopa kiristämistä, eikä tämä oikeuta tavallisten synnytysten kieltämistä, vielä vähemmän kieltoa, joka syrjii erityisesti tiettyjä perheryhmiä ja kohdistuu poikkeuksellisen harkittuihin ja toivottuihin lapsiin.

Sen sijaan ongelmia voisi lieventää tuottamalla materiaalia, jonka avulla sekä sijaissynnytystä kaipaavat että sijaissynnyttäjiä harkitsevat voisivat mahdollisimman hyvin ymmärtää päätöksensä vaikutukset, myös psykologiset, ja valmistautua niihin ennalta mahdollisimman hyvin. Lisäksi voidaan kartoittaa, mitkä ovat riskitekijöitä.

MJKL ei ota kantaa siihen, pitäisikö valtion tukea sijaissynnytyjärjestelyjä, mutta ainakaan tällaiseen vanhemmuuteen pyrkiviä perheitä ei tulisi enää aktiivisesti syrjiä eikä myöskään keinotekoisesti lisätä heidän tarvettaan hakea apua ulkomailta, usein kehitysmaista. On vaikea nähdä, että kehitysmaissa ongelmat olisivat keskimäärin pienempiä kuin Suomessa tehtävissä järjestelyissä, etenkin kun kaupalliset sijaissynnytykset olisivat yhä sallittuja vain ulkomailla.

MJKL myös katsoo, että vanhemmilla tulisi olla oikeus korvata sijaissynnyttäjälle nettomääräiset ansionmenetykset ja kustannukset. Tällaisen kieltäminen vaikeuttaisi kohdennetusti tietynlaisten perheiden lasten hankintaa ja olisi edellä kuvatulla tavalla syrjivää. Kuitenkin siinäkin tapauksessa, että tällaiset korvaukset haluttaisiin evätä, sijaissynnytyksen kieltoa ei pitäisi jatkaa.

Lausuntopyyntöön liitteenä tulleen arviomuistion perusteella sijaissynnytyksen osittaisetkin rajoitukset ajavat niitä täyttämättömiä hakemaan sijaissynnyttäjiä ulkomailta, ja tähän liittyy monia ylimääräisiä ongelmia. Tulee siis asettaa vain sellaisia rajoituksia, joiden epäsuoratkin haitat alittavat hyödyt.

Helsingissä 5.11.2012

Miesjärjestöjen keskusliiton hallitus